

HÍREK A

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUMBÓL

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM TÁJÉKOZTATÓ ÉS MÚSORFÜZETE

III. évfolyam

2. szám

1982

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAI

EKÉK A XVIII–XIX. SZÁZADBAN
AZ ERŐGÉP TÖRTÉNETE
ERDŐMŰVELÉSI KIÁLLÍTÁS
VADÁSZAT ÉS VADGAZDÁLKODÁS
A HÁZIÁLLATOK KIALAKULÁSA
A HONFOGLALÓ MAGYAROK
ÉS A KORA ÁRPÁD-KOR ÁLLATTARTÁSA
A SERTÉSTENYÉSZTÉS TÖRTÉNETE
A SZARVASMARHA-TENYÉSZTÉS TÖRTÉNETE
A JUHTENYÉSZTÉS TÖRTÉNETE
A LÓTENYÉSZTÉS TÖRTÉNETE

A múzeumi kiállítások nyitva: hétfő kivételével naponta 10 – 17 óráig,
vasárnap 10 – 18 óráig.

Felhívjuk kedves látogatóink figyelmét, hogy belső felújítási munkák miatt csak a fenti kiállítások látogathatók. (Esetleges változásokat a napilapokban közöljük.)

Tanulók és sorkatonák számára állandóan, szombati napokon a felnőttek részére is díjtalan a látogatás.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Barátainak Köre és TIT Nyugdíjas Agrárszakemberek Klubja tagsági igazolvánnyal rendelkezők ugyancsak díjtalanul látogathatják a Múzeumot.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM BUDAPEST
1367 Városliget, Vajdahunyadvár Telefon: 420-573, 428-573

ORSZÁGOS MÚZEUMI ÉS MŰEMLÉKI HÓNAP

Évről évre, az idén 21. alkalommal került megrendezésre az Országos Múzeumi és Műemléki Hónap. Szerte az országban új kiállításokat nyitottak meg, fontos tanácskozásokat szerveztek. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum két időszaki kiállítás és egy tudományos tanácskozás megrendezésével kívánt hozzájárulni a méltó megemlékezéshez.

Az alábbiakban részletesen szólunk a rendezvényekről.

„A Dán Mezőgazdasági Múzeum bemutatkozik”

A Dán Mezőgazdasági Múzeum bemutatkozik címmel időszaki fotókiállítás nyílt Múzeumunkban 1982. október 12-én. A vendégkiállítás viszonzója a Magyar Mezőgazdasági Múzeum ez év tavaszi Gammel Estrupban történt hasonló bemutatkozását. A fotók érzékeltetik a Dán Mezőgazdasági Múzeum fejlődését, jelentősebb kiállításait napjainkig. A kiállítás megnyitásakor a főigazgatónk üdvözlő szavai után S. Nielsen, a Dán Mezőgazdasági Múzeum igazgatója méltatta a két múzeum kapcsolatát. A kiállítást dr. Papócsi László, MÉM miniszterhelyettes nyitotta meg. A megnyitón részt vett a Dán Nagykövetség részéről J. E. Gulev kereskedelmi tanácsos és a Dán Mezőgazdasági Minisztérium részéről J. Baunehøj miniszteri főtanácsos; a Művelődési Minisztérium részéről Selmeczi László osztályvezető és Ikvai Nándor csoportvezető; a MÉM részéről Szabó Gyula főosztályvezető helyettes. A kiállítás 1983. márciusától vándorkiállítás formájában több vidéki városban is bemutatásra kerül.

Dánia igen fejlett mezőgazdasággal rendelkező ország. Jelentős az állattenyésztése és a szántóföldi növénytermelése. Mezőgazdasága nagy múltra tekint vissza. E hagyományok őrzésére alakult — a mi intézményünkhöz hasonlóan — a Dán Mezőgazdasági Múzeum. Feladata, hogy a kiállításain keresztül bemutassa a dán mezőgazdaság történetét, fejlődését napjainkig. A kiállítások rendezése mellett céljuk a mezőgazdasági eszközök gyűjtése és azok tudományos feldolgozása. Gazdag gyűjteménytári anyaggal rendelkeznek.

A kiállítás megnyitása

*Balról jobbra: J. Baunehøj, dr. Papócsi László, Földyné dr. Virány Judit
(tolmácsként), S. Nielsen, dr. Szabó Lóránd, J. E. Gulev*

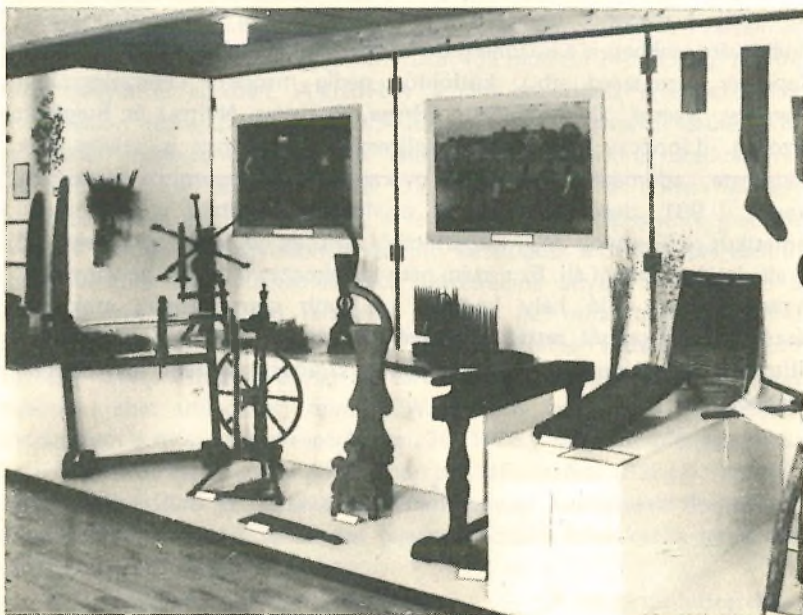
A kiállított fényképek jól érzékeltetik a Dán Mezőgazdasági Múzeum megalakulásának körülményeit, a további bővülés lehetőségeit és mindazt a törekvést, ami a múzeum munkáját jellemzi.

A múzeum kezdete 1888-ra, az „Északi ipari, mezőgazdasági és művészeti kiállítás” kopenhágai bemutatójára nyúlik vissza. Ennek a kiállításnak az agrártörténeti része képezte a Dán Mezőgazdasági Múzeum alapját, amely magánkezdeményezésre jött létre. A Múzeum 1889-ben nyitotta meg kapuit Lyngbyben. 1906-ban állami kezelésbe került és azóta is a Dán Mezőgazdasági Minisztérium hatáskörében működik. Az egyre gyarapodó múzeum szűknek bizonyult, és ezért 1969-ben megvásárolták Auningban a Gammel Estrup-i uradalom gazdasági épületeit. Ezekbe az épületekbe szállították át a közel 20 000 darabból álló gyűjteményt. A nagy és lelkes munka eredményeként már 1972-ben megnyílt az első kiállítás.

A múzeum a további években új épületekkel bővült. Itt rendezték be az új kiállításokat, amelyek a paraszti gazdálkodás egyes részleteit ismertetik. E témakört több kiállításra osztották és ezáltal a legfontosabb paraszti munkákról és azok eszközeiről gazdag ismeretanyagot tudtak nyújtani.

Bemutatták a háziállatok gondozásával kapcsolatos teendőket, a tejgazdálkodás eszközeit és a késztermékeket. A parasztasszony életével és a munkájához szükséges tárgyi anyaggal külön kiállításban ismerkedhet meg a látogató, amelyben kiemelkedő helyet kap a lenfeldolgozás és lenvászonkészítés. Ugyancsak ezekben az új épületekben kapnak helyet a különböző időszerű kiállítások és bemutatók is. A régi gazdasági épületekben a gyűjteménytárakat helyezték el. Ezeknek a felújítása, bővítése folyamatosan történik.

Évente gyarapodik a látogatók száma, akik szívesen keresik fel a hangulatos környezetben álló épülecsoporthoz rendezett kiállításokat.

A lenfeldolgozás eszközei

* * *

„Szőlő és bor az ex libriseken és alkalmi grafikákon”

1982. október 15-én 14 órakor nyitotta meg dr. Semsey Andor, a „Kisgrafika” című folyóirat szerkesztője a „Szőlő és bor az ex libriseken és alkalmi grafikákon” c. időszaki kiállítást, amely a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Lippóczy gyűjteményének legújabb szerzeményeiből ad válogatást.

A lengyelországi Tarnówban él Lippóczy Norbert magyarországi születésű agrármérnök, kinek családja két évszázadon keresztül foglalkozott Tokajhegyalján a szőlőműveléssel. Kapcsolatai szülőföldjével nem szakadtak meg. Szőlős-boros témájú ex libris gyűjteményét, amely először 1963-ban volt Tarnówban kiállítva, 1969-ben a Magyar Mezőgazdasági Múzeumnak adományozta. Ez az eredetileg mintegy 800 darabból álló gyűjtemény az adományozó jóvoltából tovább gyarapodott, az 1972-ben, a borvilágverseny alkalmából kiadott katalógus már 1505 műről ad számot. Az ebből az anyagból összeállított gazdag válogatás a főváros után számos vidéki városunkban is a közönség elé került (Nyíregyháza, Keszthely, Pécs, Kaposvár, Szekszárd stb.), külföldön pedig megjárta Lengyelországot (Tarnów, Varsó), Csehszlovákiát (Prága, Pozsony, Nyitra) és Bulgáriát (Szófia). Lippóczy Norbert a gyűjteményt továbbra is szívügyének tekintette, adományával tovább gyarapította. A legutolsó összeállítás szerint (1981. december 31.) ez a világviszonylatban is egyedülálló tematikus gyűjtemény 3421 kisgrafikából, azaz ex librisből (könyvjegyből) és alkalmi grafikából áll. Ez a szám nem tartalmazza a többletpéldányokat. A rendelkezésre álló hely korlátai az újabb szerzemények csak egy részének bemutatását tették lehetővé. Elsősorban azokat a művészeket állítottuk ki, akiknek munkásságában a szőlős-boros téma gyakrabban szerepel.

* * *

A TUDOMÁNYOS KUTATÁS HÍREI

Tájékoztató a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Könyvtárának külföldi folyóiratairól III.

Fieldiana Anthropology (Chicago, USA)

Kiadja a Field Museum of Natural History.

Utolsó átnézett évfolyam: (új sorozat) 1981. No. 4.

A régi sorozat vol. 72. 1979-cel zárult; a tartalmi jelleg és a külső forma az újban nem változott, csak a kötetszámozás szűnt meg.

Monografikus sorozatnak tekinthető. Évenként különböző tartalmú, változó számú és változó terjedelmű füzet (32 oldaltól 746 oldalig) jelenik meg, negyedréti alakban. A kiadvány a cím angolszász értelmezésének megfelelően néprajzzal foglalkozik, túlnyomórészt az alaszakai területtel és az indián népcsoporttal. Ennek ellenére van Argentína uralkodóival foglalkozó anyag (68. 1978. No. 2., 1981. No. 2.) és kínai rajzokat bemutató füzet is (1981. No. 3.). A fentemlített 746 lapos kötet pedig a nyugati világban legnagyobbak számító katalógusa a dörzsöléses technikával készült kínai képeknek. Az illusztrációs anyag, amennyiben a múzeum birtokában levő tárgyakat mutatja be, mind térképek, mind fényképek tekintetében igen gazdag. Vannak azonban illusztráció nélküli füzetek is. Az átnézett anyag bár tartalmában mindig néprajzi, formáját tekintve lehet útijegyzet, mint E.W. Nelson feljegyzései az alaszakai indiánokról a múlt század végéről (vol. 70. 1978.), vagy naplófeljegyzések: A. F. Kasherov északnyugat Alaszkában tett felfedezései 1838-ból (vol. 69. 1977.). Kiemelem az alaszakai eszkimók anyagi kultúrájával foglalkozó füzetet (1981. No. 1.), amelynek fejezetei közül a következők tartoznak szorosabb érdeklődési körünkbe:

- Tengeri és szárazföldi vadászat.
- Halászat.
- Eszközök és készítmények.
- A háztartás felszerelése.
- Utazás és szállítás.

Field Museum of Natural History (Chicago, USA)

Kiadja a Field Museum of Natural History

Utolsó átnézett évfolyam: 1977/78.

Évenként jelenik meg átmenő évfolyamszámozással kb. 80 lapon, a Fieldianához hasonló minőségben, negyedréteg alakban.

A kiadvány első fele a múzeumban folyó tudományos és muzeológiai munkát mutatja meg. Mintegy 10 állandó rovatban számol be a tudományos tevékenységről, a kiállításokról, az oktatási és adminisztrációs munkáról, a gyűjtemények gyarapításáról és a felújításáról. Mindezt a múzeum négy gyűjtőkörére lebontott csoportosításban: néprajz, botanika, zoológia és geológia. A munkatársak legújabb publikációiról évenként beszámolnak. A kiadvány második fele nagy részletességgel közli a költségvetést, az adományozók nevét, az igazgató testület és a munkatársak névsorát stb.

A rendszeres rovatokban sok érdekes muzeológiai ötletről, elgondolkodtató továbbképzési formákról, mindenféle korú diáksággal és a nagyközönséggel való újszerű kapcsolatokról, változatos programokról kapunk képet. Pl. ősszel, télen, tavasszal 6 hetes kurzusokat tartanak egyetemi hallgatóknak; segítséget nyújtanak nekik disszertációik elkészítésében. Úgynevezett élő kiállításokat rendeznek, ezeknek egyikén pl. hetenként háromszor a mexikói szövést tanították. Egyetemi hallgatók 6 hónapon át napi 8 órát dolgoznak a múzeumban, hogy megismerjék az ott folyó munkát. Időnként a múzeum dolgozói az egyetemeken előadásokat tartanak, sőt rendszeresen oktatnak is.

The Journal of the Manx Museum [Douglas, Manx sziget (brit fennhatóság)]

Kiadja a Manx Museum and National Trust

Utolsó átnézett füzet: 8. 1980. No. 89.

A kiadvány hátlapjáról megtudjuk, hogy a National Trust igazgatja a mintegy 50 ezer lakosú sziget könyvtárát, múzeumát és közvetlenül a kormány alá tartozik. A múzeum gyűjteményei a régi emlékek felelős őrzői, felölelik a szigetre vonatkozó minden anyagot. A folyóirat régebben évenként, utóbb rendszertelenül jelenik meg, mintegy 30–40 oldalon közöl 7–10 cikket. Ezek terjedelmüknél fogva inkább rögzítő, adatközlő jellegűek és nem merítik ki egy-egy feltárás vagy kutatás teljes anyagát. Ennek ellenére a lábjegyzetek hivatkozásai tudományos szintű feldolgo-

zásra utalnak. A kiadvány témái: archeológia, okleveles anyag, numizmatika, néprajz, iparművészet, művészettörténet, botanika, zoológia. Nagyon sok jóminőségű fényképet közöl, már a címlapján is. Szép kiadvány. A kis terjedelem ellenére sok benne a Magyar Mezőgazdasági Múzeum kutatóinak érdeklődési körébe vágó anyag. A cikkek témáiból:

- Földesúri kéziratok a XVI. századból. 7. 1969. No. 85.
- Ásatások folytán előkerült régi gabonaszárítók. uo.
- Manx sziget árpa és zabkenyere. uo.
- Zsúpkészítés Manx szigetén. 7. 1970. No. 86.
- Egy újonnan nyílt falumúzeum Manx szigetén. 8. 1980. No. 89.
- A tengeri kömény gyűjtése és szerepe Manx szigetén 200 éven keresztül. 8. 1980. 89.

Jahrbuch für Volkskunde und Kulturgeschichte (Berlin, NDK)

Kiadja az Akademie der Wissenschaften der DDR. Zentralinstitut für Geschichte.

Utolsó átnézett évfolyam: 1980. Bd. 8.

Évenként mintegy 300 lapnyi terjedelemben jelenik meg. Ebből mintegy 10–120 oldalon 5–6 cikket közöl. Terjedelemben kb. ugyanennyit foglal el a nagyon jól annotált bibliográfia, amelyben 50–60 művet ismertetnek igen részletesen. A kötet többi része az adatközlés és a különböző szakkonferenciák anyagának ismertetése között oszlik meg. Nívós szakfolyóirat. Illusztrációkat nem tartalmaz. A néprajzi és kultúrtörténeti profil ellenére nem minden kötet cikkei között találunk kutatóink érdeklődési körébe vágó anyagot, de a bibliográfiában annál többet.

A cikkek témáiból:

- A haladás és a haladás képviselői a német mezőgazdaságban a késői feudalizmus korában. 1978. Bd. 6.
- A napszamos asszonyok hétköznapijai a XIX. században. 1977. Bd. 5.
- Egy mecklenburgi kisparaszt napi kiadásainak „pénztárkönyve”. 1979. Bd. 7.

Földyné dr. Virány Judit

* * *

Ásatások Zalában, Borsodban

Bánokszentgyörgy (Zala m.) határában id. Számpli Gyula helybeli lakos hosszú évek óta foglalkozik a környék történetével. Útmutatása mellett, júliusban az erdő mélyén egy török korban elpusztult kis falu jól látható maradványait sikerült azonosítani, a templom nyomaival együtt. A település mellett az egykori földesúr kis földvára is fennmaradt. Külön érdekesség, hogy a házakhoz csatlakozó, ma már ugyancsak erdő borította egykori határban a szántóföld-parcellák nyomai is látszanak. Így egy kis középkori falut tudtunk teljes kiterjedésében feltérképezni.

Augusztusban a Múzeum több munkatársa segítségével folytattuk Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a tufa-közetbe vajt régi gabonásvermek kutatását. Cserépvár mellett befejeztük a 12 verem felmérését. A legnagyobb verem mélysége 9,5 m, de a többié is legalább 5 m, megközelítésük csak kötéllelra segítségével volt lehetséges. A XVI. és a XVIII. századból ismerünk említést a vermekről. Boldogkő vára mellett két újabb vermet sikerült felbontani az újkori betonfedő alól, mélységük közel 5 m. Ezeket a XVII. században említik. A megye három községének (Sály, Bogács, Hejce) borpincéiben ugyancsak sikerült gabonásvermeket felmérni, de ezek csak 1,5–3 m mélyek, származási korukra nincs adatunk.

dr. Nováki Gyula

* * *

Nemzetközi Gazdaságtörténeti Kongresszus

Az 1982. augusztus 16–20 között Budapesten tartott Nemzetközi Gazdaságtörténeti Kongresszuson kb. 900 szakember vett részt, közöttük kb. 800 külföldi. A szocialista, fejlődő és kapitalista országok tudósai a 15 fő témakörön kívül mintegy 36 szakmai jellegű tanácskozáson fejthették ki nézeteiket. Számbeli arányukhoz képest a magyar történészek erőteljes részt vállaltak a kongresszus munkájából. Bár volt néhány, az agrártörténet kérdéseivel foglalkozó szekcióülés, úgy tűnik, hogy a témakör megvitatására most kisebb teret biztosítottak, mint az előző

kongresszusokon. A tudományos tanácskozás külső feltételei kedvezőek voltak, a szervezés zökkenésmentesen, eredményesen működött.

Az agrártörténeti érdeklődés jeleként számos kolléga kereste fel egyénileg a Magyar Mezőgazdasági Múzeumot. Több külföldi résztvevőt, így prof. Erceg (Jugoszlávia), van Zoon (Hollandia) és prof. Teuteberg (NSZK) kollégákat dr. N. Kiss István kalauzolta a Múzeumban. Erceg és van Zoon professzorokat a Múzeum főigazgatója, dr. Szabó Lóránd is fogadta.

A Kongresszus C/10-es szekciójának ülészakát „Bortermelés, kereskedelem és fogyasztás” címmel, mint felkért elnök, dr. N. Kiss István vezette. Az Európa nagy részét átfogó előadásokat a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem történeti folyóiratának különszámában eredeti nyelven közölni fogják. A „Muraközi uradalom bortermelése, 1670–1720.” címmel az ülészakon dr. N. Kiss István is előadást tartott, német nyelven.

* * *

KIÁLLÍTÁSOK, ESEMÉNYEK GYŰJTEMÉNYTÁRI HÍREK

A magyar juhtenyésztés története

Az 1982. augusztus 20-án megnyílt magyar juhtenyésztés-történeti állandó kiállítás témái bemutatásuk sorrendjében a következők: a régmúlt idők juhtenyésztése, a juhász és használati tárgyai, juhajták, juhtenyésztési munkaeszközök, a tibolddaróci kőhodály, statisztikai adatok, a juhtej, juhhús, juhprém és gyapjú, a juhok úsztatása és nyírása, a volt Országos Gyapjúminősítő Intézet szerepe juhtenyésztésünk fejlesztésében és a népi gyapjúfeldolgozás.

Hortobágyi rackák az 1860-as évekből

Bugaci juhász

Az installációt Ernst Heyne egykor híres német juhtenyésztő munkájának emlékei, a juhászati törzskönyvek (Schäferreibuchok) egy-egy tetszetősen illusztrált oldaláról készült színes fényképfelvételek díszítik. Heyne mint egész Közép-Európa legnevesebb juhászati szakembere a múlt század ötvenes éveitől a kilencvenes évekig Szilézia, Cseh- és Morvaország, Felső- és Alsó-Ausztria, valamint Magyarország jelentősebb juhtenyésztő uradalmaiban szakértőként működött: minősítette a kosokat, párosítási terveket állított össze. Így az általa készített kimutatások juhtenyésztés-történeti szempontból rendkívül értékesek.

Ugyancsak a kiállítás történetiségét szolgálják Mezőhegyes, Zombor, Bélahalom, Gyál, Ozora, Derekegyháza uradalmi egykori pecsétnyomóinak és ezek lenyomatainak színes nagyított képei.

A racka, cigája, fríz, merinó, karakul stb. juhajtákat a fényképes ábrázolásokon, illetve a kitömött juhokon kívül ifj. Vastagh György (1868–1946) világhírű állatszobrászunk és fia, a szintén szobrász Vastagh László (1902–1972) esztétikusan megmintázott szobrai szemléltetik.

Többféle csoportosításban láthatók a kiállításban gyapjúminták, nevezetesen szortimentumokat, azaz a gyapjú összértékét (finomságát, színét, fényét, a gyapjúzsír mennyiségét és minőségét) kifejező tulajdonságokat, a különféle színű és belsejű gyapjúkat, továbbá a helytelen tartás, takarmányozás okozta gyapjúhibákat szemléltető preparátumok.

Az utóbbi évek hazai juhtenyésztésének fejlődését fényképeken mutatjuk be. Az 1960-as évektől kezdődően ugyanis megváltozott a hazai juhtenyésztés termelési iránya; az évszázados, túlnyomóan gyapjútermelést felváltotta a hús-gyapjú irány. Megkezdődött a nagymennyiségű és kitűnő minőségű húst termelő, illetve a nagy bárányszaporulatú importált juhajták tenyésztése. Kialakultak az intenzív bárányhízalási technológiák. Felépült az első korszerű juhvágóhíd a Hortobágyon, és üzembe helyezték az ország első gépesített juhfejőházát a Nagykunsági Állami Gazdaságban.

dr. Mártha Zsuzsánna

* * *

Agrofila '82

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége a MÉM védnöksége alatt mezőgazdasági témájú bélyegekből nemzetközi kiállítást rendezett szeptember 24 – október 3 között Gödöllőn az Agrártudományi Egyetem aulájában.

A rendezvényen, kísérő kiállításként a MÉM felkérésére a Magyar Mezőgazdasági Múzeum két grafikai kollekcióval vett részt. Egyrészt a „Mezőgazdaságunk plakátokon” című 40 darabból álló válogatott gyűjteményével, másrészt az idei „Hazánk mezőgazdasága diákszemmel” című rajzpályázat ugyancsak válogatott – 32 tablón feldolgozott – anyagával.

Az Agrofila '82 elnevezésű rendezvényt Horn Dezső a MABEOSZ elnöke nyitotta meg ünnepélyes keretek között.

A kiállítás díjkiosztó ünnepségén szeptember 27-én dr. Vendég Ferenc miniszterhelyettes és a MABEOSZ részéről Kmety Ottó értékes jutalmat adott át Múzeumunknak a kiállítás rendezésének elismeréséül.

A kiállítás rendezői Vitkay Kálmánné és Górász Györgyné voltak.

Kotlár Károly

* * *

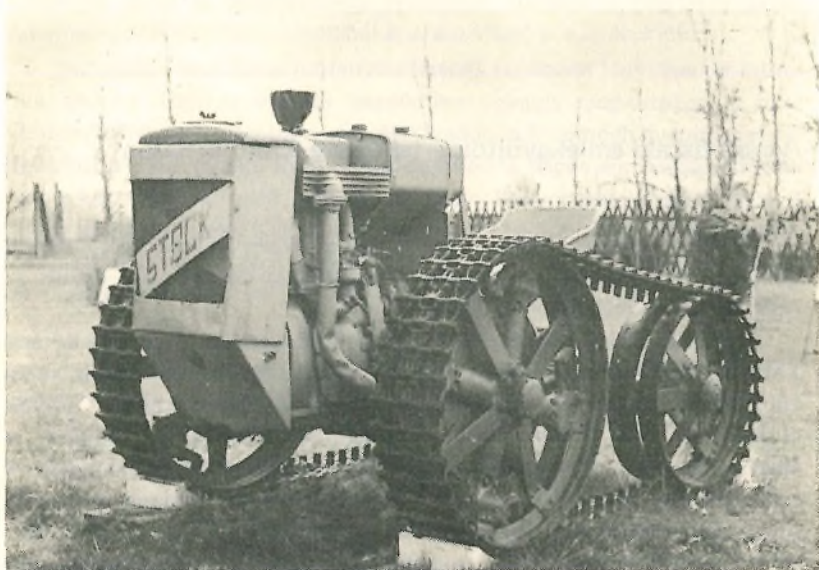
Agrárműszaki emlékgűjtők értekezlete Kiskunhalason

A MÉM Műszaki Intézet után ebben az évben a Kiskunhalasi Állami Gazdaság rendezte meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeummal együtt az Agrárműszaki Emlékgűjtők Értekezletét.

Augusztus 25-én a gazdaság szolgáltató kerületében dr. Szabó Lóránd a Múzeum főigazgatója nyitotta meg az értekezletet. Köszöntötte az ország különböző helyeiről érkezett meghívott szakembereket, köztük dr. Romány Pált, a Bács-Kiskun megyei pártbizottság első titkárát, a Magyar Tudományos Akadémia Agrártörténeti Bizottságának elnökét. A megnyitó után Katona István a Kiskunhalasi Állami Gazdaság igazgatója adott rövid áttekintést a gazdaság munkájáról, majd kitért a gyűjtőmunkára kiemelve munkahelyük szocialista brigádjainak tevékenységét, akik

dr. Szabó Lóránd főigazgató megnyitja az értekezletet

Stock RA lánctalpas traktor (1936)

1973-tól kezdték felkutatni, gyűjteni és helyreállítani a muzeális mezőgazdasági gépeket és eszközöket. Sok segítséget kaptak ebben a munkában társgazdaságoktól, mezőgazdasági szakiskoláktól, a helyi Thorma János Múzeumtól és a Magyar Mezőgazdasági Múzeumtól. Ezután dr. Romány Pál felszólalásában hangsúlyozta az agrárműszaki emlékgyűjtés jelentőségét és rámutatott arra, hogy a gépgyűjtemények nemcsak a mezőgazdaság múltját idézik, hanem valamennyinek ipartörténeti jelentősége is van. Az értekezlet a „Dózsa” Mezőgazdasági gépgyűjtemény megtekintésével folytatódott, melyet Pálfi István műszaki-vezető, a gyűjtemény egyik felelőse mutatott be a résztvevőknek. Az országos hírű agrárműszaki archívumban 34 erőgépet és több mint száz mezőgazdasági munkagépet és kéziszközt láthattak az érdeklődők. A gépbemutató értékét nagyban növelte, hogy több erőgépet működés közben vehettek szemügyre a szakemberek.

Kiskunhalason olyan ritkaságok is láthatók, amelyekkel más gyűjtemények nem rendelkeznek. Megtalálható többek között egy 1906-ban készült Mayer motor, egy 1934-es Stock RA lánctalpas traktor, egy 1959-es Ford 5000 típusú traktor és egy 1962-ben gyártott UH-40 DUTRA VCS szőlőművelő traktor is. Délután az ALUTERV két meghívott okleveles mérnöke Szili András és Ürögi József tartott vetített képes előadást a mezőgazdasági gépek tárolásáról. Az előadást követő konzultáció első részében Dombi Ferenc a zirci Szakmunkásképző Intézet szakoktatója a helyi MBK titkára diaképeken mutatta be gyűjteményüket, majd kérte a jövő évi Agrárműszaki Emlékgyűjtők Értekezlete megrendezésének jogát. A továbbiakban a résztvevők tájékoztatást kaptak a 42/1977. (XII. 8.) MÉM—ÉVM—KM sz. együttes rendelet alapján bejelentett erőgépekről. Eszerint jelenleg 12 gyűjteményben 295 db erőgép található és ezekből 129 db készült Magyarországon. A 71 gyártmányból legtöbbet 42 darabot H-S-C-S (Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth) típusból gyűjtöttek, viszont egyetlen darab sincs az 1901 és 1912 között készült Hofherr-Schranz típusból.

A konzultáción több hasznos észrevétel, javaslat hangzott el. Abban a reményben fejeződött be késő délután a tanácskozás, hogy az agrárműszaki emlékek további gyűjtésében, gondozásában a megajánlásokat tettek követik.

Réz Gyula

* * *

Tanulmányút az NDK-ban

Az Alt-Schwerin-i Agrártörténeti Múzeum korábbi kapcsolatainkra való hivatkozással ez év nyarán levéllel fordult Múzeumunk vezetőségéhez, hogy csereút keretében szívesen biztosítana egyik munkatársunknak Alt-Schwerinbe és környékére 8 napos tanulmányutat. 1982. október 18 – 26 között így tölthettem az NDK-ban szakmai tapasztalatokkal gazdag néhány napot.

A kapcsolat kiépítése dr. Barbarits Lajos nemrég meghalt kutatónk nevéhez fűződik. 1962-től kezdődően több ízben járt a Német Demokratikus Köztársaságban, előadásokat tartott az agrármuzeológia kérdéseiről. Az Alt-Schwerin-i skanzen tervezetét 1962-ben többek között a Magyar Mezőgazdasági Múzeum munkatársai is értékelték. 1964-ben Barbarits Lajos már az előkészületeket is látta és a helyszínen részt vehetett a gyakorlati feladatok megvitatásában és hasznos tanácsokat tudott adni.

Azért említem ezeket az előzményeket, mert megérkezésem első napjától kezdve úgy emlegették nemrég elhunyt főigazgatóhelyettesünket, mint aki önzetlen segítőkészségével nemcsak az Alt-Schwerin-i, de más agrártörténeti gyűjtemények létrejöttében, szakszerű megteremtésében is részt vállalt. Múzeumunk munkatársai közül azóta többen is jártak ezekben a múzeumi egységekben.

Alt-Schwerinben alkalom volt megtekinteni a szabadtéri gyűjteményt, a régi uradalom és a legújabb kor építményeit, s az azokban elhelyezett enteriőröket (pl. az egykori mezőgazdasági cselédek, napszámosok, vendég aratómunkások lakásait és gazdasági épületeit), az áttelepített kovácsműhelyt és szélmalmot, s a Múzeum agrártörténeti kiállítását. Megismerkedhettem az Adattár és a műhelyek munkájával, a nyilvántartás módszereivel.

Schwerin-Muessben egy régi községrészt választottak ki szabadtéri néprajzi múzeumnak. Első lakóháza a XVII. század közepén épült, mint jobbágyház, amelyet eredeti beosztásával, de a XIX. század második feléből való berendezéssel lehet ma látni. Itt sikerült beszélgetnem a kollégákkal a néprajzi és a legújabb kori kiállítások rendezéséről, a közönség igényeiről. Két kisebb helytörténeti kiállítás (Güstrow és Lüpz) több kisváros és a berlini Pergamon Múzeum megismerése után a legnagyobb élményt és szakmai nyereséget Berlinben, a „Német nép története” című kiállítás nyújtotta. A sokoldalú, részleteiben külön jól

megformált, egészében harmonikus és arányos, az európai fejlődés egészében elhelyezett kiállítás tanulságos mind régésznek, mind néprajzosnak, technika-, agrár-, társadalom-, had- és politikatörténésznek egyaránt.

dr. Knézy Judit

* * *

Az üszögpusztai Batthyány kastély

A Kozármislenyhez tartozó Üszögpusztai gr. Batthyány Kázmér birtoka volt. Ő építtette az 1700-as évek elején a korai barokk stílusú ikerkastélyt, amely eredetileg uradalmi központ volt. Az épület teljes stílus-azonosságot mutat a Batthyány család Rohoncon (Ausztria) épült várkastélyával.

A Batthyány kastély szállodává alakított szárnya

Nevükhöz fűződik a rohongi mezőgazdasági iskola alapítása. Falvakban iskolákat, óvodákat építettek. Batthyány Kázmér 1848–1849-ben délvidéki kormánybiztos, a Szemere-kormányban külügyminiszter volt. A világsi fegyverletétel után követte Kossuthot az emigrációba, ezért birtokait konfiskálták.

A majort 1849-ben a bécsi Biedermann bankház vásárolta meg, majd 1870 körül az üszögi Grósz család tulajdonába került. Az épület a II. világháború alatt jelentősen megsérült, 1949-ben államosították. Felújításra hosszú évekig nem volt lehetőség.

A kastély már szinte romos állapotban volt, amikor a Pécsi Állami Gazdaság kezelésébe került. A Gazdaság 1979–1981 között elvégezte a teljes helyreállítást. A kastély egyik szárnyát a történeti bútorok felhasználásával szállodává alakították. A másik szárnyban a Pécsi Állami Gazdaság székháza található.

Az épület műemlék jellegűvé való nyilvánítása folyamatban van.

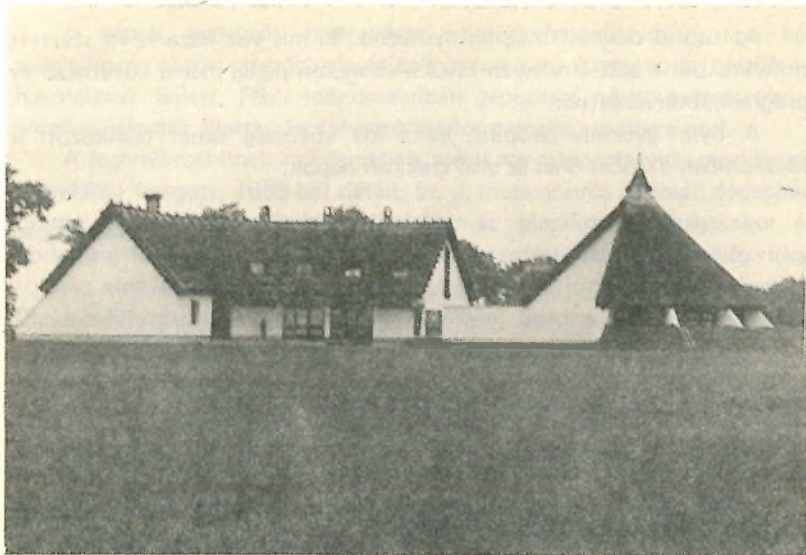
Obendorfer Árpádné

* * *

Környezet- és természetvédelmi táborozás a Hortobágyon

Idén nyáron egy hétig a Hortobágyi Nemzeti Park Nyugati Fogadóháza (a régi Patkós Csárda) adott helyet a Magyar Mezőgazdasági Múzeum környezet- és természetvédelmi szakkörének. A szakkör 1981. októberében alakult az Országos Pedagógiai Intézet irányításával a természetet szerető, megismerni és óvni akaró gyerekekből. Barcsay Klára tanárnő vezette a foglalkozásokat, amit a Múzeum kiállítótermeiben vagy vetítőtermében tartottak. Kísérleti és megfigyelési területük a Városliget és környéke volt, de tavasztól hosszabb túrákat tettek a budai hegyekben.

Madárodúk kihelyezése, levegő- és víztisztítási mérések vitték közel a természethez és a környezetvédelmi problémákhoz az érdeklődő kis közösséget. A tanulók a főváros különböző általános iskoláiból jártak a szerdai szakköri foglalkozásokra. Záró foglalkozásuk a hortobágyi táborozás volt, amit Barcsay Klára tanárnő és Madas Katalin irányítása alatt töltöttek el a szakkörösök.

Hortobágyi Nemzeti Park Nyugati Fogadóháza

A Nyugati Fogadóház minden kényelmet biztosító adottságai csak kiegészítői voltak annak a lehetőségnek, amit a Nemzeti Park természeti gazdagsága nyújtott a mindennapjukat városi környezetben töltő gyermekeknek. Gazdag élményanyag volt a természet közelsége, a naponként látott fecske- és gólyafészek körüli madárellet és a Tisza-ártér madárvilága. A túrákat gyalog vagy a Fogadóháztól kapott kerékpáron tették meg. Ezek az utak nagy erőpróbát, de ugyanakkor felejthetetlen élményeket is jelentettek. Megismerték a szikes puszta életközösségét, növénytársulásait. A diáképes előadáson pedig Hortobágy kialakulásáról és természetvédelmi gondjairól hallottak.

A Meggyes Csárdához tett kiránduláskor felillant előttük a régi tanyai életforma, a puszta és a csárda múltja, ahogyan erről a csárda gondnoka mesélt.

Tiszafüreden a Kosárfonó Szövetkezetben és Szücs Imre fazekasmesternél tett látogatáskor, a természetes anyagok felhasználását, az ősi mesterségeket látták.

A pusztai élet hangulatát idézte fel a gondnok Bálint bácsi által főzött slambuc is, amit a táborozás utolsó estéjén nagy kíváncsisággal ízlelgettek és végül is finomnak találtak az étvágyat is csináló többórás gyalogtúra után.

Az utolsó délelőtt még felfrissítették, ki mit visz haza az itt szerzett ismeretekből a sok élményen kívül. A vonaton pedig már a következő év programját tervezték.

A nyár gyorsan elröpült, de a kis közösség ismét találkozott a Múzeumban október 6-án az első szakköri napon.

Rogna Emilia

* * *

Faragott hordó Badacsonyládbihegyről

Szép, értékes tárggyal gyarapodott a borászati gyűjteménytár. A hordót Szenci Ferencnéől vásároltuk, aki férjével együtt Badacsonyládbihegyen 1943-ban 3200 négyszögöl szőlőt vásárolt. A szőlőhöz tartozott a présház és a műveléshez és feldolgozáshoz tartozó eszközkészlet is.

A présházat az egykori tulajdonos Varga Lajos, az Eszterházy család szigligeti birtokainak ispánja építtette. Szakszerűen kezelt, jó minőségű borait többnyire Bécsben értékesítette. A hordót is bécsi kádármesterrel készítette. Az ovális alakú, nagyméretű hordó (1879 liter) un. első feneke gazdagon díszített, finom, műves munka jegyeit viseli. (Fényképét lásd a hátsó borítón.)

Preininger Adolfné

* * *

Szigetszentmiklósi tárggyűjtés

Jelentős tárggyűjtéssel gazdagodott a Múzeum mezőgazdasági gép- és eszköztára. Szigetszentmiklóson Szabó Páltól, a Szilaj Szabó, Gondöcz és Ender családok hagyatékából mintegy 20 db tárgyat vásároltunk.

A gépek, eszközök nagy része a századforduló körül, s a két világháború között mezőgazdasági gépgyárakban, üzemekben készült, s használatuk fejlett, főbb mozzanataiban gépesített növénytermesztést s emellett jelentős állattartást folytató módos parasztgazdaságra utal.

A legértékesebbnek mindamellett mégis egy káposztagyalu mondható: tölgyfából faragott, 1858-ból datált, Sz. J. monogramja az eladó dédapjára (Szabó József) utal. Gazdag díszítése, az olaszorsós virágcsokor és körbefutó levélornamentika ilyen jellegű használati eszközökön elég ritka.

Az említett mezőgazdasági gépek között a legtöbb Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth gyártmányú (vetőgép, borona, kukoricamorzsoló, kukoricadaráló, szőlődaráló), egy másik vetőgép Kühne gyártmányú, s a járgánnyal hajtható szecs kavágó a cseh-morva UMRATH-CO. gyár terméke. Jelentősebb darabok még egy öntöttvas-tálcás középsós szőlőprés, egy földgyalu, egy függőköves daráló, egy szép kovácsolású parasztszekér, s több más eszköz (tövisborona, lószerszám, fagerendelyes eke, melyet máig használt a kertben!).

A Szabó család gazdaságára, üzemszervezetére a fenti tárgyakon túl értékes információt nyújt a családi iratanyag (1860-as évektől meglevő örökkeladási szerződések, egyéb ügyiratok).

Balázs György

* * *

Költözik a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Könyvtára

1982. április – május hónapokban befejeződött a Múzeum barokk épületének földszintjén a könyvtári raktár felújítása. A helyiség járófelülettel való két szintre osztását, valamint a fém polcok szerelését a szanyi Mezőgépipari Közös Vállalat végezte előregyártott elemekből, a korábbi években elkészült szakmai tervek alapján. A raktár világítását – az épület felújítási munkálatait végző – gyáli Szabadság MGTSZ megfelelő munkacsoportja végezte, ugyancsak a raktári járófelületek műanyag padlóval való borítását és a könyvtári olvasóterem padlójának felújítását is.

A Könyvtár jelenlegi helyén, a román épület két tornyában lassan megindult az állomány szállításra való előkészítése. Az általános épület-felújítás miatt először a Buzogány-torony kiürítése vált szükségessé.

Július 20-án, az előzőleg szakmai csoportok szerint rendezett anyag, szállításra alkalmas kötegebe csomagolva indult – egyelőre átmeneti helyére – az új Könyvtárba.

November 30-ig a Buzogány-toronyban tárolt több mint 16 000 kötet, összesen hat alkalommal történő szállítás során került át a barokk épületbe. A csomagolás és a szállítás általában a Múzeum fizikai brigádjának besegítésével történt, november 17-én az utolsó nagyobb mennyiség szállításánál a MÉM STAGEK „Erdei Ferenc Szocialista Brigád” 17 tagja könnyítette munkánkat. Lelkes készségüket ezúton is köszöni a Könyvtár.

Csomagol a MÉM STAGEK szocialista brigádja

Az állomány az új helyén a még befejezésre váró felvonó szerelési munkálatai miatt került az emeleti munkaszobába, nagyméretű karton dobozokba rendezetten. Ez a tárolási mód nem teszi lehetővé az anyag olvasói használatát, ugyancsak kizárt a folyamatosan szállításra előkészített, csomagolt anyagból is a kölcsönzés. Az állomány teljes átköltöztetéséig, nemcsak a fokozatosan csomagolt állapotba kerülő kiadványok, de a revízióval kapcsolatos – kölcsönzésből való – visszakérések miatt is kéri a Könyvtár a Múzeum dolgozóinak megértését és türelmét: a házon belüli kutatást szolgáló könyvtári munka, átmeneti nehezítettségével kapcsolatban.

A tenti – az olvasók számára esetenként nehézségeket okozó – munkafolyamatok szerves tartozékai az új rend és lényegesen célszerűbb olvasószolgálat megvalósításának.

Felhívjuk munkatársaink figyelmét ez idő alatt más könyvtárak használatára, javasolva elsősorban, mint hálózati központi könyvtárat a Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtárat (I., Attila u. 93.).

Olvasószolgálati rendje a következő:

hétfő, szerda, csütörtök	10 – 16-ig
kedd, péntek	10 – 19.30-ig
szombati napon	zárva

Taraba Mária

* * *

Tanulmányút Bulgáriában

1982. szeptember 20-án délben, szikrázó napsütésben a szófiai repülőtéren landolt a TU 154-es repülőgép utasaival, köztük az AGRO-INFORM szervezte tanulmányút könyvtáros és információs szakembereinek kis csoportjával. A szófiai CENTEI képviselője fogadta a csoportot, majd rövid autóbuszút és városnézés után megkezdődött a közel egyhetes szakmai program.

Kora délután a CENTEI épülete elé gördült a buszunk, ami az elkövetkező időben, az 1200 km-es út alatt szinte szállásunk is volt. Az

intézet igazgatója tájékoztatót bennünket igen szívélyesen az Információs Központ munkájáról, feladatairól. Az Információs Központ a mezőgazdasági, élelmiszergazdasági és erdészeti információ-kutatással és feldolgozással foglalkozik. A hozzátartozó kilenc szerkesztőség a mezőgazdaság egész területére folyóiratokat ad ki, irányítja Bulgária mezőgazdaságát. Kiadványaikat nyolcvan országba juttatják el, amelyekből cserébe külföldi könyveket, folyóiratokat kapnak. Tevékenységük másik fontos területe a beérkezett dokumentumok feldolgozása és közzététele referálólapokban és témadokumentációkban.

Az Információs Központtal szervezeti egységben, de tulajdonképpen önállóan működik a Mezőgazdasági Könyvtár, amelyet nemzeti mezőgazdasági könyvtárnak tekintenek. Gyűjti, feldolgozza és a szakemberek rendelkezésére bocsátja a teljes bolgár és válogatott külföldi mezőgazdasági, erdészeti és élelmiszeripari dokumentumokat. Kiadványaival (új könyvekről, a könyvtárba érkező külföldi folyóiratokról és periodikákról, bibliográfiák a bolgár mezőgazdaságról, bibliográfiák kiemelkedő személyekről stb.) önálló nemzetközi cserét folytat. Itt említem meg, hogy a Magyar Mezőgazdasági Múzeum egyik legfontosabb kiadványához, a Bibliographia Historiae Rerum Rusticarum Internationalishoz is rendszeresen szolgáltat anyagot.

A második nap programja a plovdivi „Marica” Zöldségmagtermesztési Kutató Intézet meglátogatásával kezdődött. Árnyas fasoron keresztül lehet megközelíteni a központi épületet, ahol a laboratóriumok, a kutatószobák és a könyvtár kapott helyet. Hatalmas területen folyik a kísérleti munka, szinte végeláthatatlan sokaságban követik egymást a melegházak és a gondozott parcellák. Napjainkban az Intézet a szabadföldi, melegházi és virágtermesztési kutatómunkát irányítja. Számos fontos zöldségfajtát nemesítettek ki. A könyvtárban szerkesztett „Új növényfajták” című kiadványuk ad hírt erről. A munka eredményessége érdekében széleskörű nemzetközi kutatói cserekapcsolatot létesítettek.

Plovdiv másik kiemelkedő mezőgazdasági létesítménye a Kolarov Egyetem és a vele együtt működő Intézet. Közvetlenül a II. világháború után alapított egyetem napjainkra egyetemi várossá fejlődött. Az oktató-kutató munka tudományos-műszaki bázisa a könyvtár, amely a szófiai CENTEI után, a második legnagyobb mezőgazdasági könyvtár Bulgáriában.

A könyvtár alapterülete 2200 m², két olvasóterem áll a hallgatók rendelkezésére, külön olvasótermet használnak az oktatók és van egy bibliográfiai kabinet is. A tágas termeknek munkára, tanulásra inspiráló

A Kolarov Egyetem Könyvtára

légköre van. Kitűnő segédkönyvtár, jól feltárt állomány, pontos, gyors olvasószolgálati tevékenység segíti az itt folyó munkát. Érdekességként egy adat: a könyvtárnak járó kb. 400 féle latin betűs folyóirat közül 10 magyar nyelvű.

Tanulmányutunk következő állomása Pomorje, a Fekete tenger melletti kis város. A várostól néhány kilométerre fekszik az 1954-ben alapított Gyümölcsstermesztési Kutatóállomás. A kutatás iránya jelenleg a csonthéjasok, a körte, a füge és a szőlő termesztésére koncentrálódik. Önálló könyvtára nincs, de a nagy könyvtárak a munkához szükséges dokumentumokat az országban jól megszervezett könyvtárközi kölcsönzéssel bocsátják a kutatók rendelkezésére.

Végül Várna, ez a gyönyörű tengerparti üdülőhely fogadott minket. Látogatást tettünk a Halászati Intézetben. Az Intézet munkatársai széleskörű hidrobiológiai, halászati kutatásokat végeznek elsősorban a Fekete-tengeren, de hajójukon kimerészkednek az Indiai-óceánra is. A könyvtár kutatási programokat ad ki, szép és tartalmas kiadványokat szerkeszt a Fekete-tengerről, a Fekete-tenger halairól, kagylókról stb.

Az intézmények vezetői, munkatársai szívélyesen fogadtak, mindenütt a lehetőségekhez képest bemutatták intézményüket, kérdéseinkre kimerítő választ adtak. A szakmai programokon kívül megismerkedtünk Szófia, Plovdiv, Burgasz és Várna történelmi nevezetességeivel, kulturális értékeivel. Úgy érzem, hogy valamennyiünk számára ez az út hasznos volt, gyarapodtunk szakmai ismeretekben, a hivatalos nemzetközi kapcsolataink baráti kapcsolatokká lettek, amelyek a további együttműködést segítik.

Noseda Tiborné

* * *

A *Munkaeszköztörténeti Archívum* tovább folytatta a magyarországi múzeumokban levő mezőgazdasági munkaeszközök kartonozását és fényképezését kívül a határon túli magyar nyelvterületek mezőgazdasági, agrártörténeti, agrárétnográfiai szakirodalmának bedolgozását. Így jelenleg az Archívum gyűjteményében megtalálhatók a burgenlandi magyarság, valamint a horvát és német lakosság és az erdélyi magyar, szász és román paraszti kultúra eszközei.

* * *

Dr. Csoma Zsigmond és Wohl Lászlóné tárgybejelentés alapján Malomsok községben egy 1805-ben készült évszámú, monogramos szépen díszített bálványos faprést, valamint archaikus borászati eszközöket fényképezett a *Munkaeszköztörténeti Archívum* részére. Ugyancsak tárgybejelentés alapján egy 1821-ben készült, szépen faragott és festett hordófeneket vizsgált meg. A hordófenéken szőlőmetsző, kapáló és pihenő alakok vannak kifaragva. A bejelentett eszközök megvétel alatt állnak.

* * *

1982. június 10-én Nagycenken, a Széchenyi Emlékmúzeumban a Magyar Agrártudományi Egyesület a Soproni Helyi Csoporttal és a Mezőgazdasági Múzeummal közösen tartott ülést.

A nagyszámú hallgatóság előtt dr. Szabó Lóránd a Mezőgazdasági Múzeum főigazgatója „Agrártörténeti emlékeink védelmének helyzete” címmel tartott előadást.

* * *

Dr. Balassa Iván

- a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat közgyűlésén megkapta a Bugát Pál Emlékérmét, a Néprajzi Választmány elnökeként több mint két évtizeden át kifejtett munkásságáért. A TIT VIII. Küldöttközgyűlése ismét az Országos Elnökség tagjává választotta.
- július 29–31 között Szentendrén megrendezett Nemzetközi Néprajzi Filmszemlén előadást tartott „A néprajzi fénykép és mozgókép jelentősége a tudomány népszerűsítésében” címmel. Ugyanitt a Szemle végén zárszavában értékelte az eddigi munkát és a további feladatokkal, problémákkal foglalkozott, majd részt vett a díjkiosztáson. A Mezőgazdasági Múzeum Barátainak Köre különdíjat biztosított a mezőgazdasági jellegű, kiemelkedő filmek díjazására.
- augusztus 5-én a Debreceni Nyári Egyetemen előadást tartott „A magyar népi díszítőművészet” címmel.
- augusztus 5-én a Magyarok Világszövetsége felkérésére előadást tartott a külföldön élő és oktató magyar tanárok részére. Előadásának címe „Népi díszítőművészetünk nagy tájegységei” volt.
- augusztus 9-én Biharnagybajomban Szücs Sándor temetésén tartott gyászbeszédet. Szücs Sándor agráretnográfus, a Karcagi Nagykún Múzeum ny. igazgatója a Mezőgazdasági Múzeummal is kapcsolatban állt.
- szeptemberben a Szabadtéri Múzeumok Európai Szövetsége nemzetközi konferenciáján Szentendrén, ill. Visegrádon a Magyar Néprajzi Társaság nevében üdvözölte a konferencia külföldi és hazai résztvevőit.
- szeptember 10–12 között Tatán, az Ethnographia Pannonica VI. nemzetközi szimpozion elnökeként üdvözölte a külföldi és hazai vendégeket és vezette a tanácskozást.
- szeptember hónapban megjelent Ortutay Gyulával közösen írt könyvének, a „Magyar néprajznak” német kiadása „Ungarische Volkskunde” címmel, a Corvina Kiadó gondozásában.

* * *

Dr. Csoma Zsigmond

- szeptemberben Tatán, Ethnographia Pannonica VI. nemzetközi szimpozionon német nyelven előadást tartott „Cseregyerek és gazdasági kapcsolatok Nyugat-Magyarországon” címmel.

* * *

A *politikai vitafórum* előadásai a következők voltak:

szeptemberben „Közelkelet” címmel Jusztusz Gábor újságíró tartott előadást;

októberben dr. Szabó Ferenc a MÉM Tervfőosztályának vezetője tájékoztatót az élelmiszeripar 1983. évi feladatairól.

A november 7-i ünnepséget követő jó hangulatú összejövetel

* * *

BEMUTATJUK VIDÉKI KIÁLLÍTÁSAINKAT

Tudományos tanácskozás a Keszthelyi Georgikon Majormúzeum megalakulásának 10. évfordulója alkalmából

1982. október 8-án délelőtt a Keszthelyi Georgikon Majormúzeum időszaki kiállítási helyiségében gyűltek össze a Keszthelyi Gergikon Majormúzeum létrehozói, barátai. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum megbízott főigazgatója, dr. Balassa Iván kezdeményezésére 1969-ben indult meg egy majormúzeum szervezése. Az eredeti tervek szerint a XVIII–XIX. századi nagybirtok gazdálkodását, a korabeli mezőgazdasági termelés színvonalát akarta a Mezőgazdasági Múzeum bemutatni. 1972. augusztus végén átadásra is került Keszthelyen a Georgikon Majormúzeum. Első kiállításai a kétemeletes barokk magtár-épületben, valamint a magtár alatti pincében nyíltak meg. Már ezek a kiállítások is hűen tükrözték az elmúlt 200 év mezőgazdasági termelésének fejlődését. A kiállítások magasszintű tudományos kutatások eredményei. Többéves szervező és feltáró munkát tükröznek az összegyűjtött és kiállított dokumentumok, tárgyak, eszközök. A Keszthelyi Georgikon Majormúzeum 1977-ben egy újabb, nagy alapterületű kiállítással bővült. Ekkor adták át a szekérszint, benne az uradalmakban használt egykori teherhordó eszközök típusaival, valamint a szántóföldi növénytermesztés nagyobb munkaeszközeit és gépeit bemutató kiállítást. A szekérszín épületéhez kapcsolódik egy uradalmi kovács- és bogárnéműhely is.

A tudományos tanácskozáson a következő előadások hangzottak el:

- Csiki László: A Keszthelyi Georgikon Majormúzeum múltja.
- Balassa Iván: A Keszthelyi Georgikon Majormúzeum további tervei.
- Györke Géznáné: Cselédlakás-kiállítás terve a Keszthelyi Georgikon Majormúzeumban.
- Csoma Zsigmond: A Georgikon Majormúzeum kertterve.

dr. Szabó Lóránd főigazgató megnyitja a tanácskozást

A tanácskozás elnöke dr. Szabó Lóránd főigazgató volt. A jó hangulatú és színvonalú tanácskozás után a Mezőgazdasági Múzeum dolgozói megtekintették a Badacsonyi Állami Gazdaság Üzemi Múzeumát. Az Üzemi Múzeumban szakvezetést Preininger Adolfné fősztályvezető adott.

A Múzeum dolgozóit a Badacsonyi Állami Gazdaság borkóstolóra látta vendégül. Hazafelé a résztvevők egy csoportja – a mikrobusz utasai – megtekintették a balatonudvari, műemlékileg felújított, védett temetőt.

* * *

A MÚZEUM BARÁTI KÖRÉNEK ÉLE TÉBŐL

Szeli Sándor, a Délpesti Baráti Kör elnöke 1982. július 4-én 63 éves korában váratlanul elhunyt. Szeli elvtárs odaadó társadalmi munkása volt az egyik legnagyobb és legaktívabb csoportunknak. Munkáját nagy lelkesedéssel és szeretettel végezte, nyugdíjba vonulása után is. Emlékét kegyelettel és szeretettel megőrizzük.

* * * *

1982. augusztus 9-én a *Délpesti Baráti Kör* rendkívüli vezetőségi ülésén dr. Labai Attilát, a XX. ker. Tanács Mezőgazdasági Osztályának vezetőjét kooptálta a Baráti Kör helyi csoportja elnökének, és megbízta az elnöki feladatok ellátásával az őszi tisztújító közgyűlésig. Munkájához sok sikert kíván az Ügyvezető Elnökség.

* * *

A *budapesti csoport* július 6-án látogatást szervezett a Malomipari Múzeum megtekintésére. Az érdeklődőknek dr. Kirsch János, a Gabona Tröszt főosztályvezetője, egyben a múzeum vezetője mutatta be az élelmiszeripari és technikatörténeti szempontból rendkívül érdekes kiállítást.

* * *

A nyári szabadságokat kihasználva több helyi csoportunk saját rendezésű tanulmányutakat szervezett. Ismételten felhívjuk a figyelmet, hogy az Ügyvezető Elnökség korábbi határozata értelmében a Baráti Kör belföldi tanulmányutaknál 20%, külföldi tanulmányutak esetében 10% költségtérítést fizet.

* * *

Ebben az évben is – a korábbi évekhez hasonlóan – központi szervezésű *külföldi tanulmányúton* a Moszkva – Szuzdal – Vlagyimir – Moszkva útvonalon több tagtársunk vett részt.
(Ld. a részletes beszámolót is.)

* * *

1982. augusztus 14-én a Csongrádi Napok rendezvénysorozat keretén belül *Csongrádi Kubikus Találkozóra* került sor. A találkozóra és az elkészült pályamunkák jutalmazására 3 000 Ft pályadíjat ajánlott fel a Baráti Kör Ügyvezető Elnöksége.

* * *

Több helyi csoportunk a 42/1977-es MÉM-ÉVM-KM együttes rendelet végrehajtásához segítséget nyújtva részt vett a Kiskunhalason tartott *agrárműszaki emlékgűjtők értekezletén* 1982. augusztus 25-én.

* * *

Dr. Praznovszky Mihályt, a szécsényi csoport titkárát 1982. szeptember 1-vel a Nógrád megyei Múzeumok igazgatójává nevezték ki. Felelősségteljes munkája elvégzése érdekében a Baráti Kör titkári teendőiről lemondott. Eddigi fáradhatatlan munkáját semmi nem bizonyítja ékeesebben, mint az, hogy helyi csoportjaink közül az egyik legjobban dolgozó, országos hírnévre szert tevő, a község életében meghatározó szerepet játszó Körré fejlesztette Baráti Körünk helyi csoportját. Kívánjuk és kérjük, hogy megnövekedett teendői mellett segítse továbbra is tapasztalataival szécsényi csoportunkat és így az egész Baráti Kört.

* * *

Mexikói élményeiről tartott vetítettképes beszámolót Búza Domokos október 28-án a budapesti csoport tagjai részére.

* * *

Szuzdali élmények

1982. június 20-án szerencsés repülőút után megérkeztünk Moszkvába. Szállodai elhelyezkedés után ismerkedés a füzesgyarmati baráti kör tagjaival, akik túlnyomó többségű résztvevői voltak a kirándulásnak. Másnap autóbusszal Vlagyimirba mentünk, ahol idegenvezetőnk, az ukrán származású Nelly bemutatta a város nevezetességeit. Az aranykaput, melyet 1164-ben hatalmas tölgyfákból építettek és rézlemezekkel borítottak. Az eredeti nem maradt ugyan meg, de a XIX. században újjáépítették. Majd az 1197-ben épült Szent Demeter templomot tekintettük meg. Falait csodálatos kőcsipkék és szobrocskák díszítik.

*Vlagyimir,
Szent Demeter katedrális*

Innen Boguljovoba kirándultunk. A város nevezetessége a kolostor és a székesegyház, amely 1174-ben épült. Boguljov herceget itt gyilkolták meg.

Úti célunk Szuzdal, az ősi kereskedő város volt. Műemlékei teljes díszben megmaradtak. 40 műemlék épülete van, ebből 32 templom. Ezeket 1222 táján építették gazdag kereskedők üzletutcaikban azzal a céllal, hogy üzletfeleik ne hogy átmenjenek még a másik utca templomaiba sem. Kiemelkedő építészeti alkotás a Szent Szűz születése katedrális, amely 1222-ben épült. A templom belsejét csodálatos ikonok díszítik. Meglátogattuk a püspöki lakosztályt, ahol nagyon szép majolika kályhák díszítik a termeket. Innen a Könnyek házába mentünk, melyet Andrej herceg 1364-ben építtetett. A hagyomány szerint csodálatos megmenekülése emlékére; a Volga folyón viharba kerültek útban Novgorodból Szuzdalba.

*Szuzdal,
1756-ból származó fatemplom Kozljatevo faluból*

Suzdal, XVII. századi lakóház

Az eredeti elpusztult, ezt is újjáépítették. Suzdalt a kolostorok gyűrűje veszi körül. Kiemelkedő látványosság volt még a skanzen, ahol minden fából készült egyetlen szög felhasználása nélkül. A régi épületek közt hangulatos bevásárló központok húzódnak meg. Suzdalt élményekben gazdagon hagytuk el.

Moszkvába való visszaérkezésünkkor rövid városnézésre vittek bennünket, megtekintettük az olimpiai várost, ahol 140 000 moszkvai lakik, valamint a Gagarin emlékművet, a Kreml területét és a Lenin Múzeumot. Moszkva négy dombon terül el, ezt jól lehet érzékelni a Lenin hegyről, ahol a Lomonoszov egyetem van.

A Lomonoszov Egyetem olyan hatalmas, hogyha egy újszülött születése napjától minden szobájában eltölt egy éjszakát, 60 éves lesz, mire kikerül az épületből.

Szólnom kell még az orosz emberek udvariasságáról, kedvességéről és a kitűnő ellátásról. Ez a párnapos kirándulás ízelítőt adott a szovjet nép régi és mai művészetéről.

Górász Györgyné

* * *

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Július 12-én a MEDOSZ vendégeként Ausztriából érkezett *Fritz Maitzen*, a Mezőgazdasági Szakszervezetek tartományi titkára és egyben a Mezőgazdasági Dolgozók Kamarájának elnökhelyettese és *Walter Weber*, a Mezőgazdasági Szakszervezet tartományi titkára látogatta meg Múzeumunkat. A vendégeket dr. Pál Istvánné főigazgatóhelyettes kalauzolta.

* * *

Az augusztusi, budapesti Nemzetközi Gazdaságtörténeti Kongresszus résztvevői közül *dr. H. Winkel* professzor és *K. Hermann* adjunktus a hohenneimi egyetemről, valamint *Erceg* (Jugoszlávia) *van Zoon* (Hollandia) és *Teuteberg* (NSZK) professzorok jártak Múzeumunkban.

* * *

Augusztus végén *Jan Szpak*, a krakkói egyetem agrártörténész professzora dr. N. Kiss István vezetésében ismerkedett meg kiállításainkkal.

* * *

Augusztus 23 – szeptember 2 között a Múzeum vendégeként Magyarországon töltött pár napot *P. O. Olesen* úr, a Dán Vadászati és Erdészeti Múzeum (Hørsholm) vezetője és felesége. Itt-tartózkodása alatt természetesen megtekintette Múzeumunkat, új és régi kiállításainkat és behatóan tanulmányozta a vadászati osztály fegyvergyűjteményét. A vendéget fogadta dr. Szabó Lóránd főigazgató. A vidéki programok során megismerkedett a lajosmizsei tanyamúzeummal, a szécsényi vadászati kiállításunkkal, a balatonboglári üzemi múzeummal és a kiskunhalasi gépgyűjteménnyel.

Szakmai program keretében látogatást tett a gödöllői Agrártudományi Egyetem Vadbiológiai Állomásán, a Kiskunsági Nemzeti Parkban és a Tatai Állami Gazdaság vadászati ágazatánál. Olesen úr elismerően nyilatkozott Múzeumunk tudományos és kiállítási tevékenységéről, gazdag vadászati

gyűjteménytáráról, valamint a magyar természetvédelmi szervezet eredményeiről.

Vendégünket fogadta dr. Soós Gábor a Mezőgazdasági és Élelmezési Minisztérium államtitkára.

Reméljük, hogy kapcsolataink a Dán Mezőgazdasági Minisztérium igazgatása alá tartozó Erdészeti és Vadászati Múzeummal a jövőben is megmaradnak és a kiterjesztésükre is lehetőség nyílik.

Kotlár Károly

* * *

A *Nyitrai Mezőgazdasági Múzeum* alapításának 60. évfordulójáról ünnepélyes keretek között emlékeztek meg Nyitrán 1982. szeptember 2-án. A nagyszámú hazai ünneplő mellett, meghívásra külföldi múzeumok képviselői is részt vettek az ünnepségen, így bolgár, lengyel és magyar delegációk. Múzeumunkat *dr. Szabó Lóránd főigazgató, Sági Pál és dr. Für Lajos* képviselte. A testvérintézmények delegációinak vezetői is köszöntötték a jubiláló múzeumot. Az ünnepi ülés után az új épülettel gyarapodott múzeum új állandó kiállítása nyílt meg a Szlovák Mezőgazdasági Múzeum fejlődéséről, valamint földművelési eszközökből és a falusi mesterségek eszközeiből, dokumentumaiból.

* * *

Dr. Pál Istvánné mutatta meg Múzeumunkat a Lengyel Tudományos Akadémia Rendszeres és Kísérleti Zoológiai Intézete szeptember 10-én nálunk járt főmunkatársának, *dr. Jerzy Sweicimskinek*.

* * *

Dr. Wolfgang Gürtler, a Burgenländisches Landesmuseum, *Janken Myrdal*, a stockholmi Nordiska Museet muzeológusai, valamint dr. Kós Károly meglátogatták a Munkaeszköztörténeti Archívumot.

* * *

Szeptember 21-én a TESCO vendégeként 4 főből álló *algériai küldöttség* tekintette meg Múzeumunkat. Az algír mezőgazdasági intézmények vezetőit dr. Pál Istvánné főigazgatóhelyettes fogadta.

* * *

F. Sigaut dr. egyetemi tanár, az AIMA titkára a Magyar Tudományos Akadémia vendégeként szeptember 25-től 29-ig hazánkban tartózkodott. Itt-tartózkodása alatt megbeszélést folytatott a Múzeum vezetőivel és tanulmányozta Múzeumunk tevékenységét. Megtekintette a kiállításokat, a gyűjteménytárakat és a felújítási munkákat. Vidéki kiszállás keretében dr. Nováki Gyula kíséretében Heves és Borsod megyében látogatott meg múzeumokat, gépgyűjteményt, valamint Tibolddarócon feltárt gabona-
vermeket nézett meg.

* * *

Szeptember 20 – október 3 között *dr. Matolcsi János* az MTA megbízásából Moszvában tartózkodott a majeki ásatás állatcsont anyagának feldolgozása végett.

* * *

Szeptember 30-án az MSZMP KB Társadalomtudományi intézet vendégeiként a *szocialista országok társadalomtudományi intézeteinek vezetői* tekintették meg kiállításainkat. A vendégeket fogadta dr. Szabó Lóránd főigazgató.

* * *

Október 5-én a Szovjetúnióból érkezett Barátság-vonat résztvevői közül egy 25 fős *szakszervezeti küldöttség* kereste fel Múzeumunkat. A vendégeket dr. Szabó Lóránd és dr. Nováki Gyula vezette végig kiállításainkon. A Múzeumról szóló film levetítése után, baráti beszélgetés keretében tájékoztatást kaptak az itteni szakszervezeti munkáról. A MEDOSZ Budapesti Bizottságának titkára levélben köszönte meg a Múzeum főigazgatójának, a szakszervezeti titkár elvtársnak, a közreműködő munkatársaknak és a társadalmi aktivistáknak a szívélyes fogadtatást.

* * *

Október 19-én a MÉM vendégeként *Roger Bouchet*, a Francia Országos Mezőgazdasági Kutatóintézet vezérigazgató helyettese és *Emmanuel Salmon-Legagneur*, az Intézet Nemzetközi Kapcsolatok Osztályának vezetője ismerkedett Múzeumunkkal. A vendégeket, és a francia követség kíséretükben levő megbízottját dr. Pál Istvánné vezette végig kiállításainkon. A MÉM Szakoktatási és Kutatási Főosztálya levélben köszönte meg a Múzeum segítségét, amivel hozzájárult az INRA delegáció programjának sikeres megvalósításához.

* * *

Október 21-én *Rene Penalver Valdis*, a Kubai Mezőgazdasági Dolgozók Szakszervezetének főtítkára, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja és *Milunes Miguel* a Kubai Mezőgazdasági Dolgozók Szakszervezetének megyei titkára dr. Pál Istvánné és dr. Nováki Gyula kíséretében megtekintették a Múzeumot.

* * *

Október 23-án a *kazah munkaügyi miniszter* és az Össz-szövetségi Munkaerőképzési Minisztérium főosztályvezetője részére dr. Balassa Iván főigazgatóhelyettes mutatta be a Múzeumot.

* * *

A Mezőgazdasági Múzeumok Nemzetközi Szövetsége (AIMA) 1982. évi elnökségi ülésének rendezését az olaszok vállalták 1982. október 18 és 22 között. Az ülést *J. Cuisenier*, a Francia Népművészeti és Népi Hagyományok Nemzeti Múzeumának igazgatója, az AIMA elnöke vezette. Ismertette a szövetség múlt év szeptembere óta végzett tevékenységét, a jelentősebb eseményeket. Megvitaták az együttműködés és a múzeumok legidősebb kérdéseit, beleértve az 1983. évi ülés főbb napirendjeit. Az ülésen főigazgatónk *dr. Szabó Lóránd* mint az AIMA alelnöke vett részt.

A vendéglátóknak, személy szerint *Roberto Tognin*nak, a Sassari Egyetem professzorának köszönhető, hogy az ülés résztvevői a hivatalos tárgyalások mellett lehetőséget kaptak — körültekintően szervezett program keretében — Szardinia főbb nevezetességeinek megismerésére, Sassari-ban, Nuoroban, Quartuban és Cagliari-ban mezőgazdasági és néprajzi, illetve régészeti múzeumok megtekintésére.

* * *

SZEMÉLYI HÍREK

Az október Múzeumi Hónap alkalmából *dr. Nováki Gyula* a Művelődési Minisztérium „Szocialista Kultúráért” kitüntetésében részesült.

* * *

Kovács Lászlót a Fegyveres Erők Napján a Közbiztonsági Érem arany fokozatával tüntették ki.

* * *

A november 7-i ünnepélyen nyújtották át *Jánoss Györgynek* a Kiváló Munkáért, miniszteri kitüntetést, valamint *Cséplő Zoltánnak* a 750 ezer km balesetmentes vezetésért járó oklevelet.

* * *

Az 1982-es évben *törzsgárda* fokozatot elért dolgozóink:

Czebe Lászlóné	30 év	Kudela János	10 év
Bálint Józsefné	20 év	Sáránszky István	10 év
Fehér Ignácné	20 év	Szarka Sándor	10 év
Boros Istvánné	10 év	Takács István	10 év
		Taraba Mária	10 év

Kitüntetettjeinknek és az új törzsgárda tagoknak gratulálunk.

* * *

Szeretettel kívánunk jó egészséget nyugdíjba vonult kollégáinknak *Németh Mátyásnak* és *Kiss Istvánnak*.

* * *

Köszöntjük Múzeumunk *új dolgozóit* Bongó Károlyné, Bosznai Jánosné, Maráczai Istvánné, Miháncsik Simon, Laky Ervinné (Keszthely) teremőröket, Lukács Éva gépirónőt, Herczeg Lajosné kézbesítőt, Szalontai Tibor portást, Gáspár József és Róth István (Keszthely) fűtőket, Sipos Eszter takarítónőt és Koskocsák Lászlót a fizikai brigád tagját.

* * *

A MÚZEUM ELSŐ NEGYEDÉVI PROGRAMJÁBÓL

KIÁLLÍTÁS

Állandó kiállítások a Vajdahunyadvárban

- Ekék a XVIII – XIX. században
- Az erőgép története
- Erdőművelési kiállítás
- Vadászat és vadgazdálkodás
- A háziállatok kialakulása
- A honfoglaló magyarok és a kora Árpád-kor háziállatai
- A sertésnyésztés története
- A szarvasmarha-tenyésztés története
- A juhtenyésztés története
- A lótenyésztés története

Időszaki kiállítások

- március 1-ig
 - Bemutakozik a Dán Mezőgazdasági Múzeum – fotókiállítás
- március 31-ig
 - Szőlő és bor az ex libriseken
 - (A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Lippóczy gyűjteményének legújabb darabjai)
- március 12-től
 - Pettenkofentől napjainkig
 - A Szolnoki Művésztelep 80 éve – képzőművészeti kiállítás
- március 20-tól
 - Nemzetközi vadászati fotókiállítás

Rendezvényeink

Szabad szombat a múzeumban

- 11.00 órakor – tárlatvezetés, szakelőadás a TIT-tel közösen
11.30 órakor – szakfilmvetítés
15.00 órakor – új mezőgazdasági ismeretterjesztő és természet-filmek vetítése

A tárlatvezetéseket, előadásokat a Magyar Mezőgazdasági Múzeum munkatársai tartják.

J a n u á r

2. *A BURGENLANDI MAGYAROK HAGYOMÁNYOS GAZDÁLKODÁSA*

Előadó: dr. Csoma Zsigmond
Szemléltetés diaképekkel.

8. *CSUKÁS ZOLTÁN MUNKÁSSÁGA*

Tárlatvezetés a szarvasmarha-tenyésztési kiállításon.
Vezető: Fülöp Éva
Film: Több húst olcsó takarmányból!
Szenázs és szilázs készítése

15. *MEZŐVÁROSAINK A XVIII – XIX. SZÁZADBAN*

Előadó: dr. Fűr Lajos
Film: Mezőgazdasági termelészövetkezetek Magyarországon
Házunk tája

22. *A SZARVASMARHA-TENYÉSZTÉS MÚLTJÁBÓL*

Tárlatvezetés a szarvasmarha-tenyésztési kiállításon.
Vezető: Gecse Lászlóné
Film: Húsmarha-tartás Gyúron
Szarvasmarha leukózis

29. PÁSZTORÉLET, PÁSZTORMŰVÉSZET

Tárlatvezetés a kiállításokon

Vezető: dr. Knézy Judit

Film: Herman Ottó és a magyar pásztorkodás
Juss

F e b r u á r

5. TRÓFEÁK, FEGYVEREK

Tárlatvezetés a vadászati és vadgazdálkodási kiállításon.

Vezető: Kotlár Károly

Film: Nagyvad befogása preparált takarmánnyal
Dámvad

12. A JUHTENYÉSZTÉS TÖRTÉNETÉBŐL

Tárlatvezetés a juhtenyésztési kiállításon.

Vezető: dr. Mártha Zsuzsanna

Film: A juhok gépi fejése
A juhok rühössége

19. RÉGI AGRÁRMÉRTÉKEINK

Előadó: dr. N. Kiss István

Film: Gondolatok az élelmiszercsomagolásról.
Hárman együtt

26. FÖLDALATTI GABONATÁROLÁS MAGYARORSZÁGON

Előadó: dr. Nováki Gyula

Film: Energiatakarékos kukoricatárolás
A burgonya tárolása

5. *AZ ERDŐMŰVELÉS ESZKÖZEI*

Tárlatvezetés az erdőművelési kiállításon.

Vezető: Oroszi Sándor

Film: Szakszerű fűrészüzemi munkavégzés
Társulások a szövetkezeti erdőgazdálkodásban

12. *AGRÁRTÖRTÉNETÜNK NAGYJAI:
FESTETICS GYÖRGY*

Előadó: dr. Pintér János

Film: Agrárpályán diplomával
Mezőgazdasági, erdészeti és élelmiszeripari
munkások képzése és továbbképzése

19. *AGRÁRTÖRTÉNETÜNK NAGYJAI:
ISTVÁNFFI GYULA*

Előadó: Preininger Adolfné

Film: Almástermésűek növényvédelme a házikertekben
Az alma gazdaságos hasznosítása

26. *MEZŐGAZDASÁGI ERŐGÉPEK A XIX. SZÁZADBAN*

Tárlatvezetés az erőgéptörténeti kiállításon.

Vezető: Réz Gyula

Film: Mezőgazdasági gépalkatrészek felújítása
Energiatakarékos talajművelés

A tárlatvezetések és mezőgazdasági témájú ismeretterjesztő előadások megrendelhetők a TIT Budapesti Szervezet Mezőgazdasági Szakosztályától (Budapest, VIII. Múzeum u. 7. Tel: 336-933)

Vasárnap a múzeumban

11 órakor és 14 órakor – A MESE VILÁGA – filmvetítés gyermekeknek
11.30 órakor – kórushangverseny

„NÉPZENE A MÚZEUMBAN”

A Kórusok Országos tanácsa és a Magyar Mezőgazdasági Múzeum közös rendezésében.

- január
- 9. Bogácsi Népdalkör
Karvezető: Meder Iván
 - 16. Gyöngyöspatai Népdalkör
Karvezető: Némethné Süveges Zsuzsanna
 - 23. Nagykátai Tápiómente Szövetkezeti Együttes Népdalköre
Karvezető: Molnár Tibor
 - 30. Felsőnánai Székely Asszonykórus
Karvezető: Kertai Istvánné
Forgács László
- február
- 6. Törökszentmiklósi Béke MGTSZ Népdalköre
Karvezető: Bischof László
 - 13. Taktaharkányi Népdalkör
Karvezető: Szántó Erzsébet
 - 20. Füzesabonyi ÁFÉSZ Tinódi Kamarakórusa
Karvezető: Köröskényi Lajos
 - 27. Veresegyházi Cantemus Kórus
Karvezető: Vadász Ágnes
- március
- 6. Hajdúszováti Lenin Tsz Kodály Parasztkórusa
Karvezető: Szathmári Károly
 - 13. Mezőberényi Népdalkör
Karvezető: Szabó Antal
Szabó Antalné
 - 20. Székesfehérvári Építők Alba Regia Kórusa
Karvezető: Kneifel Ferenc
 - 27. Karcagi Déryné Művelődési Központ Népdalköre
Karvezető: H. Tóth János

PEDAGÓGUS TOVÁBBKÉPZÉS A MÚZEUMBAN

- I. *A Múzeum ajánlja a biológia-földrajz és környezetismereti munkaközösségek részére a továbbképzések tartását.*

Témakörök:

- Védett természeti értékeink
- Hazánk természetes életközösségei
- A Múzeum kiállítási anyaga és az oktatás kapcsolata

(A szervezéssel kapcsolatosan felvilágosítást a múzeumpedagógus ad.)

- II. *A XIV. kerület igazgatói munkaközösség továbbképzése*

Időpont: január 20-án 9 órakor

Bemutatkozik a Magyar Mezőgazdasági Múzeum

Előadó: Sági Pál főosztályvezető

- III. *A Fővárosi Pedagógiai Intézet szak módszertani tanfolyama*

Időpont: február 24-én 8.30 óra

Környezetismereti óra a Múzeum kiállítási termében

Előadó: Rogná Emilia múzeumpedagógus

- IV. *Az Országos Pedagógiai Intézet által szervezett programok*

Környezetvédelmi szabadegyetem

Az ország különböző középiskoláiból meghívott tanárok részére

Időpont: havonként keddi napokon 11 órától 14 óráig

(január 25, február 22, március 29.)

Környezet- és természetvédelmi tanfolyam

A budapesti általános iskolák alsótagozatos nevelői részére

Időpont: havonként keddi napokon 9 órától 13 óráig

(január 18, február 15, március 22.)

Filmvetítés és szakvezetés kérhető a nyilvántartás ideje alatt. A jelentkezőket lehetőleg 3 nappal előbb kérjük a 412-011-es telefonon bejelenteni.

Megjelenik negyedévenként • Felelős kiadó: dr. Szabó Lóránd • Szerkesztő: Udvary Ágnes • Lektorálta: Sági Pál • Formátum: A/5 • Lapengedély száma: III/Kul/126/1982. Megjelent 700 példányban • ISSN 0230-1075 • MÉM Kutatás és Oktatás Ellátási Központ Szolgáltató Üzeme (Kellás) • 1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 4. • Felelős vezető: Szitási György • Készült Rotaprint eljárással az MSZ 5601-59 és 5602-55 szabvány szerint • 82.641

A hátsó borítón a Badacsonyládbihegyről származó hordó fényképe látható.

1879-1932

HERR
LUDWIGVARGA

1914

GUTERWEIN

UND

ROBBERON

STECKT

INHAUS

UND

KELLER

DRIN